

Arachnospila alvarabnormis

Alvarvägstekel

Steklar, Väststeklar

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Starkt hotad (EN)
B2ab(ii,iii,iv,v)c(iv)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Hymenoptera (steklar), **Familj:** Pompilidae (vägsteklar), **Släkte:** *Arachnospila* (sandvägsteklar), **Art:** *Arachnospila alvarabnormis* - alvarvägstekel (Wolf, 1965) **Synonymer:** *Pompilus alvarabnormis* Wolf, 1965

Kännetecknen

Längd hona 5–9 mm, hane 4–8 mm. Denna art är tillsammans med flygsandsvägstekel *Arachnospila wesmaeli* i genomsnitt de minsta inom undersläktet småsandvägsteklar *Ammosphex* men varierar liksom sina släktingar kraftigt i storlek. Framvingarnas framkantscell (marginalcell) är karakteristiskt avkortad (mot vingspetsen) och även det yttre (tredje) kubitalfältet är oftast litet. Kroppens åtliggande behåring är övervägande brun. Frambenens grävkam är kort men kraftig. Antennerna är något kortare än hos flygsandsvägstekel *A. wesmaeli*, vilket särskilt syns på antennernas yttre segment. Det yttersta antennsegmentet är mjukt avrundat i spetsen och liknar i detta avseende krokvägstekel *Arachnospila spissa*. På konserverat material insamlat i fallor kan detta vara svårt att se eftersom antennspetsen ibland blir ihopvikt. En god skiljekaraktär mot flygsandsvägstekel *A. wesmaeli* finns i munskölden som centralt just innanför framkanten har ett mindre tätt punkterat och därför något glänsande avsnitt. Hanen liknar i flera karaktärer honan, men de bästa skiljekaraktärerna gentemot andra arter finner man i ändbukplåtens och könsorganens utseende. Ändbukplåten har en artspezifisk utformning men liknar översiktligt hanen av finmövägstekel *Arachnospila abnormis*.

Utbredning och status

Alvarvägstekel förekommer på två lokaler i Sverige, på södra Öland vid Gårdby och nära Dalälvens utlopp i Uppland. Mer än 60 år gamla fynd finns från ett begränsat område på centrala Öland där den dock inte har återfunnits senare. I Finland finns arten på en enda lokal i Nyland. I Danmark är den belagd genom ett enda 1800-talsfynd i Schjødtes samling. I övrigt är arten känd från fåtaliga lokaler i Nederländerna, Nordtyskland, Tjeckien och Polen. Återfynd under de senaste decennierna saknas dock från de flesta av dessa platser.

Ekologi

Levnadssättet är inte studerat hos denna sällsynta art, men vissa slutsatser kan dras utifrån tillgängliga fynddata. I Sverige har arten påträffats på sandstjäpp i södra Ölands kulturlandskap och i gles tallskog med hedvegetation på ett militärt skjutfält. I Nederländerna uppges dynlandskap vid kust och i floddalar. Artens livsmiljöer utmärks av god tillgång på solbelysta och vindskyddade sandmarker med fin sand. Kontinuitet i markanvändningen tycks också vara en avgörande faktor för dess förekomster. I Norden är alvarvägstekel aktiv åtminstone från första delen av juni till början av augusti.

Hot

Tänkbara hot kan vara exploatering för utbyggnad av sommarstugeområden i känsliga biotoper nära havet, och igenväxning/igenplantering. Alltför intensivt tramp av betesdjur och människor under artens aktivitetsperiod kan förstöra artens bogångar.

Åtgärder

Förhindra exploatering och igenväxning av för arten attraktiva markområden. Det är önskvärt att arten eftersöks på tidigare kända lokaler och att dess status övervakas.

Övrigt

Etymologi: alvar; abnormis (lat.) = avvikande.

Uttal: [araknospila alvarabnórmis].

Litteratur

Oehlke, J. & Wolf, H. 1987. Beiträge zur Insekten-Fauna der DDR: Hymenoptera-Pompilidae. *Beitr. Ent.* 37(2): 279–390.

Smissen, J. v.d. 1994. Zur Kenntnis der Weibchen von *Arachnospila virgilabnormis* Wolf, 1976 und *Arachnospila alvarabnormis* (Wolf, 1965) (Hymenoptera: Pompilidae). *Drosera* 94 (1/2): 63–70.

Sörensson, M. 1989. Insektsfaunan i Ulla Hau och några andra gotländska sanddynområden. *Länsstyrelsen i Gotlands län. Naturvårdsfunktionen*. 122 pp.

Wolf, H. 1969b. Bemerkungen über schwedische Wegwespen (Hym. Pompiloidea). *Opusc. Ent.* 34(1–2): 17–27.

Författare

Johan Abenius 1999. Rev. Björn Cederberg 2001. Rev. Abenius 2013.